

शास्त्रिप्रतिष्ठापाठ्यक्रमः (By Course)

(व्याकरणेतरच्छात्राणाम्)

शास्त्रिचतुर्थवर्षम् (सप्तमसत्रार्द्धः)

पत्र-सङ्ख्या	भाग-क्रमः	पाठ्यांशः – पस्पशाह्निकं महाभाष्यम्।	अर्जिताङ्कः (क्रेडिट्)
GE - 07 (चतुर्थ पत्रम्)	1.	• 'अथ शब्दानुशासनम्' इत्यतः 'अभिवादे स्त्रीवन्मा भूमेत्यध्येयं व्याकरणम्' इत्यन्तो भागः ।	1
	2.	• 'विभक्तिं कुर्वन्ति' इत्यतः 'यद्येव नित्यः अथापि कार्यः उभयथापि लक्षणं प्रवर्त्यम्' इत्यन्तो भागः ।	1
	3.	• 'सिद्धे शब्दार्थसम्बन्धे' इत्यतः 'यत्रा नश्चक्रा जरसं तनूनाम्' इत्यन्तो भागः ।	1
	4.	• 'किं पुनः – शब्दस्य ज्ञाने धर्मः, आहोस्वित्प्रयोगे' इत्यतः 'नेमे प्राप्ताः कलादयः' इत्यन्तो भागः ।	1
		आहत्य	4

सन्दर्भग्रन्थौ – महाभाष्यम् (पस्पशाह्निकम्)

सहायकग्रन्थाः –

1. प्रदीपव्याख्या – उद्योतव्याख्या
राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानम्, नई दिल्ली ।
2. व्याख्याता - चारुदेव शास्त्री
श्रीमोतीलाल बनारसीदास , दिल्ली ।
3. व्याख्याता – युधिष्ठिर मीमांसक
4. डॉ . जयशङ्करलाल त्रिपाठी
(सोनीपत) हरियाणा
रामलाल कपूर ट्रस्ट प्रेस ।

टिप्पणी – तत्तत्क्षेत्रीयभाषायां प्रामाणिक्याः व्याख्यायाः अपि अत्र साहाय्यं ग्रहीतुं शक्यते ।

3
स. फ. म. म.

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, नई दिल्ली

व्याकरणशास्त्रीयपाठ्यक्रमः

शास्त्रिचतुर्थवर्षम् (सप्तमसत्रार्द्धः)

चित्तस्वशास्त्रेतरविषयः (Minor)

पत्र-सङ्ख्या	भाग-क्रमः	पाठ्यांशः – पस्पशाह्निकं महाभाष्यम्।	अर्जिताङ्कः (क्रेडिट्)
GE - 07 (चतुर्थ पत्रम्)	1.	• 'अथ शब्दानुशासनम्' इत्यतः 'अभिवादे स्त्रीवन्मा भूमेत्यध्येयं व्याकरणम्' इत्यन्तो भागः ।	1
	2.	• 'विभक्तिं कुर्वन्ति' इत्यतः 'यद्येव नित्यः अथापि कार्यः उभयथापि लक्षणं प्रवर्त्यम्' इत्यन्तो भागः ।	1
	3.	• 'सिद्धे शब्दार्थसम्बन्धे' इत्यतः 'यत्रा नश्चक्रा जरसं तनूनाम्' इत्यन्तो भागः ।	1
	4.	• 'किं पुनः – शब्दस्य ज्ञाने धर्मः, आहोस्वित्प्रयोगे' इत्यतः 'नेमे प्राप्ताः कलादयः' इत्यन्तो भागः ।	1
		आहत्य	4

सन्दर्भग्रन्थौ – महाभाष्यम् (पस्पशाह्निकम्)

सहायकग्रन्थाः –

1. प्रदीपव्याख्या – उद्योतव्याख्या
राष्ट्रीयसंस्कृतसंस्थानम्, नई दिल्ली ।
2. व्याख्याता - चारुदेव शास्त्री
श्रीमोतीलाल बनारसीदास , दिल्ली ।
3. व्याख्याता – युधिष्ठिर मीमांसक
4. डॉ . जयशङ्करलाल त्रिपाठी
(सोनीपत) हरियाणा
रामलाल कपूर ट्रस्ट प्रेस ।

टिप्पणी – तत्तत्क्षेत्रीयभाषायां प्रामाणिक्याः व्याख्यायाः अपि अत्र साहाय्यं गृहीतं शक्यते।

व्याकरणविभाग - 12/08/25
शाखा प्रमुखः

अथवा

पत्र-सङ्ख्या	भाग-क्रमः	● पाठ्यांशः – पौष्पी पाणिनीयप्रक्रिया, सार्वधातुकप्रकरणम्	अर्जिताङ्कः (क्रेडिट्)
GE - 07 (चतुर्थ पत्रम्)	1.	<ul style="list-style-type: none"> ● प्रथमः पाठः – सञ्ज्ञाः – धातुः, प्रातिपदिकम्, माहेश्वरसूत्राणि, प्रत्याहाराः इत्यादयः । ● द्वितीयः पाठः – प्रक्रियानुसारी सन्धिः – पदान्ते, सकारे, तकारे, थकारे, धकारे । 	1
	2.	<ul style="list-style-type: none"> ● तृतीयः पाठः – धात्वधिकारीयाः प्रत्ययाः । ● चतुर्थः पाठः – सार्वधातुकप्रक्रियायाः पञ्चोपाङ्गानि । ● पञ्चमः पाठः – सार्वधातुके प्रत्यये परेऽङ्गकार्याणि । 	1
	3.	<ul style="list-style-type: none"> ● षष्ठः पाठः – प्रक्रियानुसारिधातुपाठेन सह सर्वेषां धातूनां चतुर्षु सार्वधातुकलकारेषु रूपसिद्धिः । 	1
	4.	<ul style="list-style-type: none"> ● सप्तमः पाठः – सार्वधातुकलेट्लकारः । ● अष्टमः पाठः – सार्वधातुककृत्प्रत्ययाः । 	1
		आहत्य	4

सन्दर्भग्रन्थः –

1. प्रक्रियानुसारी पाणिनीयधातुपाठः
2. पौष्पी पाणिनीयप्रक्रिया (संक्षिप्तसार्वधातुकखण्डः)
3. अष्टाध्यायीसहजबोधः (प्रथमसार्वधातुकखण्डः)

— श्री परमेश्वर —
12/08/25
व्याकरणविद्याशाखा प्रमुखः